

Blæksprutten

Et bløddyr i de danske farvande

Havet skjuler mange ting. Måske har du set en levende blæksprutte på en bådudflugt på en ferie i udlandet, men der lever faktisk også blæksprutter i de danske farvande.

Der er ingen blæksprutter, som lever i ferskvand. Men der findes blæksprutter i alle salte have overalt på hele kloden, både i de varme og kolde have, undtagen i Sortehavet.

Blæksprutten er et bløddyr og i familie med snegle og muslinger. Blæksprutterne har derfor ingen knogler og ingen rygrad. Nogle blæksprutter har en skal uden på kroppen eller indeni. Den hjælper blæksprutten med at holde kropsformen.

Der er 800 forskellige slags blæksprutter i verden, og alene i danske have har man observeret 40 slags. De er alle spiselige.

Hele otte til ti arme

Der findes både blæksprutter med otte og ti arme. Armene er meget elastiske som elastikker, og hos nogle blæksprutter kan armen strække sig til dobbelt længde.

Blækspruttens arme er ikke direkte forbundet med kroppen, som armene hos os mennesker. Derimod er armene forbundet med munden. Blæksprutten anvender armene til bevægelse, til fangst af byttet og til parring. Armene har sugekopper, som gør at blæksprutten kan holde dens bytte fast. Nogle blæksprutter har arme, der faktisk kan trække med en kraft, der svarer til 100 gange dens egen kropsvægt.

To ekstra lange fangearme

Den tiarmede blæksprutte og sepia blæksprutten har et par ekstra lange fangearme. Når blæksprutterne jager, bliver fangarmene gemt godt væk, så det ligner, at blæksprutten har otte korte arme. Men når blæksprutten kommer tæt nok på byttet, skyder den de lange fangearme frem og griber fat om byttet.

Byttet bliver suget godt fast, for overalt på blækspruttens arme sidder der store sugekopper.

Videst du...

på tiarmede blæksprutters sugekopper sidder der en krans af tænder. Tænderne gør det fuldstændig umuligt for byttet at slippe fri igen.

Blæksprutten har et næb

Blækspruttens mund består af et næb, en muskelklump som styrer næbbet og en tunge. Næbet er hårdt og formet som et papegøjenæb, men med en slags underbid. Næbet er skarpt som et barberblad og kan lynhurtigt skærer sit bytte i stykker. På tungen findes der et bånd af små tænder, som blæksprutten bruger til at bore hul i byttedyret.

Blåt blod og tre hjerter

Blæksprutten har tre hjerter, hvilket ingen andre dyr har. Hjerterne ligger på række. Det midterste hjerte forsyner organerne med iltet blod. De to yderste hjerter hedder gællehjerter, og her pumpes det afiltede blod ud i de fjerformede gæller. Her bliver det iltet og blodet pumpes tilbage til hjertet i midten.

Man siger, at kongelige har blåt blod i årenerne, men blækspruttens blod er faktisk blåt. Mennesket blod er rødt, fordi det indeholder røde blodlegemer, der er farvet af et stof, som kaldet hæmoglobin. Blæksprutten har ikke hæmoglobin i blodet. Derimod indeholder blæksprutteblodet et stof, der hedder hæmocyanin, som er blåt og farver blodet.

Hæmocyanin transporterer ilt rundt i blækspruttens krop, men det foregår ikke på en særlig effektiv måde og derfor bliver blæksprutterne hurtigt trætte.

Kroppen kaldes for *kappe*

Blækspruttens krop kaldes for *kappe*. Kappen omslutter blækspruttens organer som hjerte, gæller, fordøjelsessystem, kønsorganer, lever og blæksæk. Kappen er også forbundet til det, man kalder en *sifon*. Sifonen kan spy vand ud som en jetmotor.

Blæksprutten bruger sine gæller på samme måde, som mennesket bruger lungerne. Hos blæksprutten er hjernen foldet omkring spiserøret, og hjernen sidder ikke kun et sted.

To øjne

Blæksprutten har to store øjne, men den bruger kun et øje ad gangen.

Synet er ikke koordineret som hos mennesket, og hvert øje danner derfor sit eget billede.

De fleste blæksprutter ser rigtig godt, men de kan ikke se farver. Det er ret sjovt, når man tænker på, hvor dygtig blæksprutten er til at skifte farve og falde i et med dens omgivelser.

Videst du...

at verdens største blæksprutte har øjne der, der er lige så store som fodbolde?

Et kamouflagedyr

De fleste blæksprutter er rigtig gode til at skifte udseende og farve, så de falder i ét med deres omgivelser. Blækspruttens kappen og armene er nemlig belagt med et specielt slags hudlag, som har den egenskab, at kunne skifte farve og tekstur. Blæksprutterne kan faktisk også ændre form og måde at bevæge sig på. Det er en stor fordel for blæksprutten, at den kan camouflager sig, især når der er farer på færde. Så kan den bedre gemme sig for et rovdyr, der ligger på lur.

Næsten helt magisk blæk

Blæksprutter har på dansk fået deres navn, fordi mange af arterne kan udspy en sort væske. Blæksprutten sprøjter blæk ud, hvis den jages af et rovdyr. På den måde kan rovdyret ikke se noget i vandet, og blæksprutten kan få tid til at svømme i sikkerhed. Blækket kan være både sort, brunt og blåligt. Nogle blæksprutter kan endda have selvlysende blæk. Det er de blæksprutter, der lever nede på meget dybt vand, hvor der er meget mørkt.